

„Soča“ izbaja vsak potek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.
Pol leta „ 2.
Četrt leta „ 1.

Pri oznanilih in tako tudi pri „sočanikah“ se plačuje za navadno tristoletno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah na Starem trgu in v Nanski ulici.

Dopisi naj se pošiljajo vredništvu naročnina pa opravniku „Soče“, d. g. Andreju Tabaj-u Via Canonica N. 8 v Št. Roku v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delavcem in drugim nepremožnim se naročnina sniža, ako se oglase pri opravištvu.

Govor posl. dr. vit. Tonkli-ja

v državnem zboru 24. aprila.

Visoka zbornica! Ako sem bil izvoljen glavnim govornikom, se to ni zgodilo iz tega namena, da bi želje in pritožbe vseh drugih gospodov, ki so hoteli „za“ govoriti, tukaj zastopal, ampak da se je meni omogočilo, da predložim želje in pritožbe one kronovine, katero imam čast zastopati v tej zbornici, in sicer da vlada želje spolni, pritožbam pa ne da več povoda.

Vsak mora priznati, da so dobre komunikacije glavni pogoj k blagostanju kake dežele. Če so one v slabem stanu, se tudi blagostanje v deželi ne more razvijati, temveč nazaduje in vbožstvo se širi. Kar zadene občevalne ceste, posebno pa železnice, je med vsemi kronovinami poknežena grofija goriško-gradišćanska naj bolj zanemarjena. Njo veže z glavnim mestom le edna in sicer južna železnica, med tem ko se ta železnica dežele same, ker je napeljana ob njeni meji komaj dotika, to je na Krasu, katerim krajem pa prav manjka pogojev, da bi je mogla železnica oživeti in jim posebne koristi donasati. Tam ni gozdov, ne rek, ljudstvo je le redko nasejano, in sploh manjka tega, kar je potreba, da bi se tam razcvetala obrtnija. Na drugi strani so pa zanemarjeni drugi deli dežele, ki razpolagajo čez vse pogoje, pod katerimi more nastati in se razvijati obrtnija; taki kraji so posebno v Sočki, Idrijski in Vipavski dolini.

Z obžalovanjem moram konstatovati, da je slavna vlada opustila zgradbo Rudolfove železnice čez Predil in njeno zvezo z morjem; ker, ko bi se bila zgradila ta železnica, bi bila Rudolfova železnica, ki je zdaj državna lastnina, po najkrajši poti s Trstom zvezana in s tem bi bilo tej železnici, ki sedaj silo trpi, mnogo pomagano. Zveza Predila s Trstom tedaj z morjem, bi otvorila občevanje z južno Nemčijo in oživela močno konkurenco z drugimi železnicami, posebno z ono čez Gothard.

Jaz vem, da se ta železnica iz strateških ozirov ni zgradila. Jaz pa tudi vem, da se prav iz strateških ozirov druga železnica priporočuje in katero merodajni faktorji zahtevajo, to je zveza postaje Logatec na južni železnici po Vipavski dolini z Gorico. V tem smislu so tudi došle prošnje mesta Gorice in prebivalstva v Vipavski dolini, in jaz za to pri tej priliki visoki vladi priporočam, da začne, da ne bodem več primorani o tej stvari govoriti, vže enkrat delati predstudies za to železnico, ker na ta način bode deželi zelo pomagano.

Gledé cest na Kranjskem dana mi je naloga visoko vlado naprositi, da državno cesto med Nevim mestom in Št. Jernejem, za katero je proračunjena svota 12.000 gld. hitro preloži in, če mogoče, vže to poletje dokonča. Tudi se visoki vladi priporočam, da skuša trg Tržič na Kranjskem z bližnjo železnično postajo v Podnartu zvezati ker s tem se bode sedanja pot med Tržičem in železnično postajo v Kranji za polovico skrajšala.

Ako se spet povrnem k pokneženi grofiji

Goriški, moram visoki vladi posebno priporočati, da nekoliko hitreje in urnejše nadaljuje z veliko vneto pričeto prevravnave državne ceste, katera pelje po Sočki dolini in veže Gorico s Koroško. Proračunjena je sicer svota za prevravnavo državne ceste med Srpenico in Žago, ali to je le mali začetek, in tukaj leži težava, ki občevanju na tej cesti nasprotuje, v Trnovskem klanecu med Kobaridom in Srpenico. Ta klanec je strm in cesta tako ozka in pelje tik ob bregu, ki se visoko nad Sočo vzdiguje, da je tam za voznike, če se jim le kaka veriga vtrga, velika nevarnost, da se konji z vozom in s tem, kar je na vozu, prekučenejo in potečejo v Sočo.

Zgodile so se nesreče, pri katerih so tudi ljudje konec vzeli. To sem vže opetovano omenjal in lansko leto sem vlado tudi poprosil, da naj posebno gleda na to, da to cesto vravna. To se do zdaj še ni zgodilo, zato moram svojo zahtevo ponoviti, da se za prihodnje leto nastavi v proračun primerna svota, da se ti nedostatki odpravijo.

Zdaj preidem k skladovnim cestam, katere država podpira. Tukaj gre za dve velevažni cesti. Prva je cesta po Idrijski dolini, katera veže mesto Idrijo z državno cesto čez Sv. Lucijo pri Čiginji. To cesto, ki je dolga blizu 12 milj, je pribivalstvo z velikimi žrtvami zgradilo. Cesta je dobro izpeljana, ker pelje tik Idrije, in zato tudi ni klancev na nji. Ali sredstev je primanjlo, da bi se bila zgradila na vseh krajih dovolj široka, ker se hribi razprostirajo ven do vode, in tu so žive skale, katere so morali edino s smodnikom razrušiti. In ker je sredstev za razširjenje ceste primanjlo, zato je tudi cesta ostala le ozka.

Vlada je opetovano dovolila denarne svote, da bi se ta cesta razširila, ali pri vsem tem niso zadostovala sredstva, katera sti dali v ta namen država in dežela. Ta cesta naj bi nadomestila železnico, ki bi imela peljati od Loke po Idrijski dolini do italijanske meje, da bi se v slučaju sile lahko vojaki in vojaške potrebščine po kratki in varni poti spravili do meje.

To pa toliko časa ne bode mogoče, dokler ta cesta ostane v sedanjem stanu, ker komaj dva konja vstric voz peljeta in tudi komaj 4 možje skupaj vstric korakajo. Cesto je tedaj treba predelati, da bode vgajala svojemu prevažnemu namenu in ob ednem služila prometu, trgovini in obrti. To pa drugače ni mogoče, kakor če država sama sprejme to cesto v svoje oskrbovanje.

Ta zadeva je zelo važna, ker, kakor sem omenil, prebivalstvo samo take ceste ne more zgraditi, in sodnijski okraj Cerkljanski, ki šteje komaj 8000 prebivalcev, in mora oskrbovati večji del ceste, je ne more vzdrževati v dobrem stanu. Ljudje prebivajo večinoma po goratih krajih in imajo dolge poti do te ceste, zato morajo vzdrževati še druge občinske poti, da morejo do ceste. Žrtve, katere prebivalci prinašajo, so v resnici velike, in da bi še večje donasali se od njih ne more tirjati. Treba je tedaj, da se vendar enkrat ta cesta, ki je v stratežnem

oziru tolike važnosti, zravna in sprejme v državno oskrbovanje.

Seveda to bi ne zadostovalo, da bi se ta državna cesta le do Idrije zgradila, ampak ona bi se morala ven do Logatca raztegniti. In tukaj bi ne bilo nobenih zaprek, ker ta del ceste od Idrije do Logatca vže zdaj večinoma država vzdržuje, ker rudokopni vrad v Idriji tam naj več davkov in tedaj tudi naj več doklad za vzdrževanje te ceste plačuje. V tem slučaju bi tedaj le ministerstvo za notranje zadeve prevzelo to breme, med tem ko je do sedaj nosil poljedeljsko ministerstvo. Stvar bi se sicer bistveno ne spremenila, ali taka sprememba bi vgajala namenu.

Jaz predlagam tedaj, da resolucijo, katero je sprejel finančni odsek, vlada resno izvrši. (Dobro! na desnici).

Druga cesta je ona po Bački dolini, ki pelje od Tolmina čez Grahovo v Podbrdo in od tod do kranjske meje. Tudi ta cesta je priznana kot važna v stratežnem oziru.

Velike denarne svote so se vže potrosile, da bi se zgradila cesta med Podbrdom in kranjsko mejo; ali pri tej zgradbi so pozabili na glavno stvar, in sicer ker niso ceste, ki veže Tolmin in Grahovo s Podbodom, dokončali, kar je pa vendar neobhodno potrebno, da občina Podbrdo, ki pripada k Tolminskemu okraju, vendar ima pot, po kateri se more priti k oblastvom v Tolmin. Jaz sem prepričan in vem, da je ta kos ceste najvarnejši in da bode požrl naj več stroškov; ali če se hoče cesto zgraditi, je treba napraviti to zvezo. Se ve da bolj bi bilo kazalo, da bi se bila cesta dalje potegnila in zgradila ven do kranjske meje.

Jaz priporočam tedaj, da se vlada na ta kos ceste med Grahovom, in Podbrdom posebno ozira in v to svrhu vže v prihodnjem proračunu nastavi primerno svoto.

Slednjič pridem v svojem govoru do ceste po Vipavski dolini. Ta cesta je posebne važnosti, ker veže Gorico s kranjsko kronovino po edni strani čez Vipavo, Preval do Postojne, po drugi pa čez Hrušico do Logatca. Ona je važna za prevažanje lesu iz Hrušice in trnovskega gozda. In obadva ta gozda sta deloma erarična, deloma pa lastnina grajščin.

Ajdovščina, ki je ob meji med Kranjskem in Goriškim, je obrtnijski kraj; tam so velike naprave, kakor mlinci, žage, imenitna predilnica i. t. d. Ajdovščina je oddaljena od Gorice le 26 kilometrov.

Cesta pa, ki Gorico veže z Ajdovščino, je sicer državna, ali v prav slabem stanu; na nji so klanci, katere je treba zravnavati, dokler se ne zgradi cesta iz Logatca v Gorico; in pričakujem, da bode enkrat prišlo do tega, da ne bode treba plačevati toliko voznine in da se tamkajšnje obrtnije ne vstavijo.

Opozorim samo na to, da je moral lansko leto nek mlin v Palah svoje delo vstaviti, ker je bila voznina za prevažanje moke previsoka, ki je požrla ves dobiček.

Da se tedaj ta obrtnija obrani in se že

celo razvije, je treba, da se omenjena cesta ohrani v dobrem stanju. To bi ne bilo samo v interesu Ajdovcev, ampak tudi drugih krajev, kjer se še nahajajo kovačnice, mlinci i. t. d., ki bi spet lahko oživel, ako se glavna cesta spravi v dober stan; drugače pa bi se morala dela na večih krajih vstaviti, kar bi pa vbožstvo, ki tam vže tako prevladuje, še bolj pomoožilo. Jaz govorim o vbožstvu, ker prav v Vipavski dolini trtna bolezen, prej „vidium“, zdaj pa „peronospera“ glavni pridelek vničuje in prebivalstvu jemlje glavno sredstvo, s katerim se vzdržuje in živi.

Zgradba dotične ceste bi v dvojnem oziru vpomogla. Prvič bi se ravno prebivalstvo samo vdeleževalo dela in si s tem kaj prislužilo, in drugič bi zgradba, oziroma poprava te ceste promet pospeševala, ako bi se zapreke odstranile.

Jaz priporočam tedaj visoki vladi, da si bode moje želje zapomnila, in pričakujem, da prihodnje leto ne bočem imel več prilike in potrebe da bi le kritikoval, ampak da mi bode mogoče izreči vladi za storjeno delo iskreno zahvalo, kar bi mi bilo gotovo veliko ljubše. In s tem končujem. (Dobro na desnici).

Dopisi.

Iz Gorice, 28. aprila. (1. dan maja in delavsko vprašanje). Velikanska agitacija gre po vsi Evropi, da bi delavci vseh obrtnij 1. maja delo ustavili ter zraven napravili veliko demonstracijo. Že dalj časa razpravlja se ta zadeva po vseh časopisih, posebno v časopisih delavskih krogov, in za delavskih shodih. Delavski voditelji se deloma svetovali, naj se 1. maja praznuje, deloma so to odsvetovali boječi se izgrediv, ki bi bili le v škodo naravnemu in postavnemu razvitku delalskega vprašanja, ki dandanes po tiska na stran vsa druga vprašanja. Vender celó tisti, ki odsvetujejo, da bi delalci siloma delo vstavili, niso proti temu, da bi se delavci istega dne javno ne snidli. Tako so na sploh svetovali tudi voditelji avstrijskih, sosebno dunajskih delavcev.

Namen namerovane demonstracije ni, da bi delavci ovrgli siloma obstoječi red, ali da bi se delavci vdeležili izgrediv; zmerni, razumni za pravi blagor delavcev vneti voditelji to odsvetujejo na vso moč. Kaj pa hočejo z demonstracijo 1. maja? — Hočejo, naj se delavci pokažejo svetu, da so tukej; da gospodari, delodajavci in oblastniki vidijo, koliko jih je, ter da se prepričajo, da so delavci faktor, s katerim je treba računati. Do zdaj so delavci stavili svoje tirjave po raznih shodih; njih tirjave so se deloma prezirale, deloma la na pol jemale v poštev. V Avstriji so se naj prvo vpeljale obrtniške postave, ki bi imele delavce varovati, da bi jih delodajalci in tovarnarji ne zlorabili in z njimi ne ravnali kakor z blagom ali kakor s živino. Postave v Avstriji so v tej zadevi v resnici dobre; sedanja desnica državne zboru se je poirtvovalno trudila, da se se vpelja-le; veliko zlon. prišlo se je s tem v okoz in veliko koristnega so vže storile za delavce. Vender se izpeljava postav zeló zavira po delodajavcih, pa tudi po obrtnijskih nadzornikih; ne morejo še sleči železne srajce, v katero jih je zakoval nesrečni liberalizem.

Ni čuda tedaj, da delavsko vprašanje skoraj naj bolj gori v Avstriji, kjer bi bilo po vpeljanih postavah pričakovati, da so se delalci že pomirili.

Drugi vzrok, da se v Avstriji še ni rešile delalske vprašanje, da se delalski krogi niso še pomirili, so skrivne družbe framasonske, ki hočejo Avstrijo ugonobiti in razdrobiti, ker je katoliška država. S framasoni v družbi, ki na skrivnem rijejo in podkpujejo, so, kakor se po listih javno zatrjuje, tudi židi in liberalci, ki zametujejo kršanske načela in valed tega se na vso moč vpirajo, da se delavcem pravične zahteve ne spoelnijo. Ravno one skrivne pogubonosne družbe hujkajo pa tudi delavce, da stavljajo tirjave ki se akoraj ne dajo spoelniti, ali pa da se vdeležijo izgrediv, valed katerih si delavci le škodujejo in njih pravične zahteve se siloma zatirejo. Na vsak način delejo skrivne framasonske družbe na to, da bi ne bilo miru v Avstriji, da bi se nemiri vedno ponavljali, in da bi valed tega toliko hitreje in lagji svoj namen dosegle.

S tega stališča je treba opazovati in razsojati one izgrede, ki so se godili pred 14 dnevi v Lerehenfeldu, dunajskem predmestju. Med druhaljo, ki je razsajala in šneparije podirala, je bilo le manjšina ljudi iz delalskih krogov; večina je bila druhal iz vschvetrov brez dela in posla, nahajškana, morda tudi plačana po skrivnih družbah. — To isto velja tudi o valikih izgrediv, ki so se dogodili tudi v Biali v Ga-

lici, 23. t. m. in vojaki so bili primorani ostro streljati. Tukej jih je mnogo ostalo mrtvih in še več ranjenih; nahajškani delavci pomešani z druhaljo so s kamenjem uspadeli na pomoč poklicane vojake; na posiv, da bi mirno se razšli, odgovarjali so z novimi napadi; zato so vojaki jeli na nje streljati, ter le s silo so razgrajavce razgnali. Zdi se, da so bili izgrediv v Biali le poskus, ali bi vojaki resno postopali, ko bi prišlo 1. maja do izgrediv.

Gledé na novejšo dogodke na Dunaji in v Galiciji bito se je bati v resnici velikih izgrediv 1. maja, ne toliko od treznih delavcev, ampak od druhali, ki se brez dela potika po velikih mestih, ki bi znala delavce nahujskati, ali po njih imenom zločinstva doprinarjati. Valed tega je vlada začasno vse vkrenila, da zapreči vse morebitne izgrede. Po vseh pokrajinah so vladni zastopniki v posebnih razglasih resno svarili delavce, naj ne tirjajo siloma presto 1. dan maja, in naj se skrbno varujejo vseh demonstracij, posebno izgrediv, drugač bi vlada se silo postopala. V prvi vrsti pa je vlada razpostavila vojaško moč po večih mestih.

Po vsem, kar se je vkrenilo, smemo pričakovati, da do posebnih izgrediv 1. maja ne pride, da bode demonstracija mirna; na vsak način pa dosežejo delavski krogi to, da svet izve, da so tukej, in da so močen faktor, s katerim je treba računati. Kaker videti, sem pisal ta dopis pred 1. majem; pa moj namen ni bil toliko pisati o tem dnevu in o tem, kaj se bode ta dan godilo, ampak jaz sem hotel le opozoriti na to, da Avstriji ne preti nevarnost od strani delavcev, ampak na Avstrijo prežijo in proti njej so se zaprisegle druge skrivne družbe.

Y.

Dunaj, dne 28. aprila (izv. dopis).

Budgetna razprava vrši se letos vendar le hitreje, bolj mirno in dostojno, kakor v preteklih letih, in vsi govorniki se prizadevajo govoriti kolikor mogoče le stvarno, in če pojte reč v tem tiru, se je nadejati, da bode mogoče do 15. maja delo v državnem zboru dokončati.

Od slovenskih poslancev vdeležili so se do sedaj razprave o državnem proračunu gg. dr. Vitežič in dr. Ferjančič, prvi pri ministerskem svetu drugi pri ministerstvu za notranje zadeve, kanonik Klun in g. Nabergoj pa pri naučnem ministerstvu. Oba prva govornika pečala sta se največ z razmerami na Primorskem, posebno v Istri in Trstu in bičala brez vamiljenja tamošnja irredento in pa čudno postopanje tamošnjih vladnih organov irredenti nasproti, kar je vzbudilo veliko nevoljo med laškimi poslanci, a odobravanje na desnici. Fakti, ki je navedel dr. Ferjančič so tako globok vtis učinila, da je moral celó napol vradni list, stara „Presse“ priznati, da so žalibog resnična, da nimajo laški poslanci vzroka hudovati se nad govornikom, marveč kot dobri patrijoti na to delati, da se take neznosne razmere zboljšajo. To priznanje stare „Presse“ je tem bolj pomenljivo, ker je ona imela do letos navado vselej slovenske poslance grajati, kedar so oni o teh razmerah enako govorili; sploh moramo priznati, da postopa ta list letos bolj rahlo in ne žaljivo se slovenskimi govorniki v državnem zboru.

Ko je šlo za dovoljenje svot, odločenih za ceste, oglasil se je tudi vaš poslanec Dr. Tonkli, ter očital vladi, da zanemarja goriško deželo gledé železnih in navadnih cest, priporočal jej, naj to zamudo poravná, zravná Koroško cesto ob Soči med Kobaridom in Serpenico, in cesto, ki pelje od Gorice do Vipave, izdela naj tudi cesto ob Bači od Koritnice do Podberda in sprejme v svojo vpravo skladovno cesto ob Idriji od Čiginja do Cerknega in Idrije; predlagal je tudi zbornici, da sprejme po njem stavljeno in od finančnega odseka sprejeto dotično resolucijo, katero je zbor tudi sprejel.

Poslanec Klun je pojasnjeval v dolgem, dobro osnovanem in na več mestih s pohvalo in odobravanjem spremljanem govoru šolske razmere na Kranjskem Primorskem in Koroškem, zahteval od vlade, da osnuje v Pazinu nižji gimnazij za isterske slovane s slovenskim učnim jezikom, a nemščina naj bi bila obligaten predmet, da bi potem učenci mogli prestopiti na nemški viši gimnazij v Pulj; utemeljeval je potrebo, da se spet oživi gimnazij v Kranji ter priporočal vpeljanje paralele na nižjem gimnaziju v Gorici z laškim učnim jezikom za laške, s slovenskim pa za slovenske dijake. Koroške razmere v ljudskih šolah po slovenskem Koroškem je poslanec Klun jako dobro slikal in poudarjal, da ni vlada za zboljšanje teh šol še nič storila, da stavi zavire občinam, ki za slovenske šole prosinjo, da preganja slovenske učitelje in nič ne preskrbi, da bi se izsolali na pripravnici v Celovcu učitelji, kateri so za slovenske šole namenjeni, ker se podučuje slovenski jezik tako slabo da ga ne umejo povoljno učiteljski kandidati ki pridejo iz te pripravnice in da zato tudi niso zmožni za slovenske šole.

Naučni minister je odgovarjal največ gosp. Klunu, delal neke nejasne obljube gledé slovenskih in laških paralel v Gorici in pa priznal, da dež. šolski

svot v Celovcu ni še predložil novega učnega načerta za ljudske šole, da se bode pa to v kratkem storilo in da bode potem mogoče zboljšati poduk v slovenskih šolah na Koroškem.

Gospod Nabergoj je v nenavdno lepem in temeljitem govoru dokazoval nepostavno ravnanje mestnega zastopa v Trstu gledé šolstva v Trstu in okolici, navajal, da ni mogoče bilo doseči niti jedne slovenske ljudske šole v mestu čeravno je za to prosilo nad tisoč slovenskih starišev, grajal je vlado, da opazuje tako nepostavno ravnanje s prekrizanimi rokami in da ne skrbi za to, da bi se za Trst in okolico dognala dotična deželna šolska postava. Poseben vtis na poslance storilo je to, ko je povedal, da je na čelu šolstva v Trstu znani Žid — in kedar je neki drž. poslanec teržaški popravil, da je dotični gospod celo brez verec — je posl. Nabergoj dostavil, da je to še slabše! Stavil je h koncu resolucijo, katero je zbornica tudi sprejela, naj bi se vsaj izdala ministerska naredba za uredjenje šolstva v Trstu in okolici.

Za današnji dan so se pričakovali izgrediv od strani delavcev, ker je šla govorica, da so ti nameravali demonstracije za danes na mesto 1. maja; ta bojazen se pa hvala Bogu ni vresničila in nadejati se je, da bode ravno tako mirno minil dan 1. maja.

Delajo se pa tudi tako obširne priprave od strani policije, da bi bilo svetovati delavcem, da se ne podajajo v nikako nevarnost, katera bi bila pogubonosna za nje in pa njih družine. Tudi govorica, da bi državni zbor dne 1. maja ne zboroval, se ni obistila, marveč bode se zborovalo po navadi, začeti že ob 10. uri zjutro.

Za Kranjsko inam Vam poročati veselo vest, da je danes ministerstvo predložilo državnemu zboru „postavo, zadevajočo privolitve in pogoje za zgradbo dolenske železnice“.

Ta železnica se ima izpeljati od Lubljane do Rudolfsvega (Novomesto) in do Kočevja. Stroški za to železnico so preudarjeni na 9 milijonov goldinarjev, od katerih prevzame država 2½ milijona z delnicami; 600.000 glđ. morajo prevzeti po delnicah deleženci (občine, posestniki itd.); druga svota se bode pridobila s prodajo ostalih delnic; cesta ima se zgraditi v 2½ letih od dneva koncaije.

Kar se pa tiče gorških železnice in sicer toliko proge od Ronk do Cervinjana, kolikor druge od Logateca do Gorice, poizvedel sem, da ni še dozorela niti prva niti druga, in zdi se, da bo treba še dolgo čakati na to in uno.

Dunaj, 30. aprila. (Izv. dop.) Že teden dni predseduje v poslanski zbornici prvi podpredsednik baron Chlumecky, ker je predsednik gosp. dr. Smolka zbolel. Začetka kazala se je bolezen lahka, nenevarna in mislilo se je, da mu bode kmalu popolnoma odleglo. Včeraj pa se je njegovo stanje jako shujšalo, ker se je pridružila unetica na pljučih in bolezen postala je jako nevarna gledé na njegovo čez 80 let visoko starost.

Danes govoril je poslanec dr. Tonkli pri srednjih šolah kot generalni govornik in odločno zahteval vpeljanje slovenskih paralel na državnem gimnaziju v Celji in Trstu, slovenskih in laških v Gorici in hrvaških v Pazinu. Dolg in temeljit govor spremenjali so poslanci s pohvalo in z odobravanjem. Posebej Vam pošljem celi govor.

Iz Vertojbe. Preteklo nedeljo bila je pri nas redka in jako gniljiva slovesnost, namreč: blagoslovljenje razširjenega pokopališča. Razun nas, skoro vsih domačinov, udeležilo se je še mnogo ljudstva iz bližnjih vasí le izvanredne slovesnosti.

Mi Vertojbčani se radi ženimo, množimo, živimo, molimo, pa tudi umiramo, kaker naši sosodje pošteni St. Andrežnje. A mi imamo zadosti prostorni in lepi cerkvi, le pokopališče bilo je premajhno; zato se je moralo za polovico razširiti. Hvala Bogu, imamo sedaj lepo obzidano in dosti širno pokopališče. To pokopališče, blagoslovili so nam v. č. g. dekan, naj bi naša trupla, kakor so djali, v sveti zemlji počivala, ker so tempeljni sv. Duha.

Naj ti draga „stara“ prijateljica ta gniljivi sv. obred nekoliko opišem. Preden pa z opisovanjem pričnem, naj Ti povem, da je tukaj pri nas, kaker v celokupni Avstriji dualizem (cis in trans) gorenja in dolnja Vertojba. Imamo dve cerkvi, v obeh sv. zakramente, in krstnik. Služba božja se vrati; eno sv. opravilo je v eni, drugo v drugi. Imamo pa le enega „gospoda“ kaker v Avstriji enega preavečlega cesarja oziroma kralja, eno starašinstvo brez delegacij, pa le eno pokopališče, in to v sredi med obema občinama. Na pokopališče pridemo skupaj skvaz ene vrata, a tudi tukaj se ločimo, in sicer: gorenji — na desno, dolnji — na levo, pa upajmo, da se pa vsi tamkaj na unem svetu snidemo na desni.

Zaradi ravnopravnosti zbrali smo se vsi po 3½ popoldne v dolnji cerkvi, od tam šli v slovesnem sprevodu na pokopališče, kjer se je vršilo sv. opravilo. Po dokončanem blagoslovljenji, razloži v. č. g.

dekan se svojim krepkim, dalač. tja. donečim glasom pomen ravno izvršenega sv. obreda blizu tako - le: — „Leseni križ“ — zastava naše sv. cerkve je tudi porok našega vstajenja; na njem in z njim je Jezus Kristus premagal smrt in nam vstajenje pridobil; le v zaupanju na Križanega pričakujejo duše tukaj počivajočih večno zveličanje, trupla pa v senci sv. Križa veseloga vstajenja.

Trilogijati kol, na kojem so tri svače, pomenja kostnjak človeškega telesa, katerega lišpamo, skrbno redimo, željam njegovim strežemo; to telo snejo črvi. Trohljivosti sem rekel: „Ti si moj oče; črvom pa: moja mati in moja sestra“. Goreče svače na kolu so podoba lepih molitev, ki se na pokopališču opravljajo, pomenjajo pa tudi večno luč, koju vsem mrtvim prosimo in želimo; nas pa tudi učé, da le po trdni veri v tro edinega Boga pridemo k večni luči. Držite se torej trdno sv. vere in ne poslušajte malepridnih ljudi, ki so ob vso vero prišli, in jo tudi drugim vzeti hočejo, da bi tako odpravili vse ovire, ki se slabim željam še vstavljajo. — Kar vam oni kvantajo je laž in pelje v vnanje temé. — Rajnim voščimo tudi večni mir in pokoj; hočeš pa večni mir uživati, moraš tukaj na zemlji mir dati; zato govornik želi in prosi, naj vsak skrbi, da bo imel ljubi mir z Bogom, s seboj in sosedí. S povzdignjenim glasom pa svári in prosi ljubo mladino, naj se ogiba aurovih pretepev, ki so že marsikojemu mladenču vpihnili luč časnega in večnega življenja! Spominjaj se kedar memo greš, — nadaljuje govornik — svojih rajnih, njih ljubezni — njih skrbi — njih truda za te. Spolni kar so ti naročili, spolnaj nauke, katere so ti umirajoči dali in nikar ne delaj svojemu očetu in materi še v grobu sramote!

Kadar memo greš, spomni se, da bodo tudi tvoje kosti na tem pokopališču odpošile se zemeljskega truda, ako kje v tujini ne vmrješ nepoznan in neobžalovan. Kakšna pa bode tvoja smrt? Kaker človek živi, tako umrje — kakeršen bodeš pokopan, takšen bodeš vstal. Ako se dobro seme vseje, bo tudi lepo vzraslo — torj: Ne hodi po široki cesti posvetnjakov! — Ne odlašaj poboljšanja — dnevi človeškega življenja so kratki — smreka je morda že posekana, deske vže vžigane, iz kojih ti bodo ozko hišico naredili — zato delajte dokler je dan — kedor po malem seje — bo tudi po malem žel, kedor v mezu seje, bo tudi od mesa žel pogubljenje, kedor pa v duhu seje, bo od duha žel večno življenje... itd. itd.

Mnogobrojno ljudstvo je ginjeno poslušalo predčastitega pridgarja, solzé so se udirale tudi mužakom....

Šli smo potem v goreno Vertobjo v cerkev sv. Jožefa, kojega varstvo se je isti dan obhajalo. Njemu smo se tukaj priporočili v mogočno njegovo varstvo v življenju in za smrtno uro. Po odpetih litanijah in danem blagoslovu končena je bila nepozabljivo in pretresljivo gniljiva slovesnost.

Hvalo izreči moramo v prvi vrsti v. č. g. dekanu Antonu Hvalica na njegovem izvrstnem, podučljivo — spodbudljivem govoru, ter tudi vrlému č. g. vikarju, kakor tudi sl. staršinstvu, da so nam omilili tako lepi prostor v zadnji počitek.

Ne morem drugače, kot da omenim pri tej priliki tudi hvalevredni staršinstveni sklep o omejitvi plesov.

Uvideli so, da plesi škodujejo duši in telesu — in sklenili: le enkrat v letu naj se pleše. Več ko želeti bi bilo, da bi jih tudi druge občine v kojih se prerado pleše v tem posnemale.

Pred par leti nastalo je v tem zmislu po dolenjem Krašu nako gibanje, sklepalo, ukrepalo in pisarilo se je o tem veliko, da se plesi po deželi vsaj nekoliko omejijo, a ostalo je menda le pri sklepih in dobrih željah.

Častita duhovščina in učiteljstvo dela z vso silo na to, da bi se vsaj šoleka in odrasla mladina plesom ne bližala, pa se jih tudi ne udeleževala, dobro vedoč, koliko lepih naukov in vodil k moralnemu življenju in sreči bodočaesti za dušo in telo uniči v mladini en sam javni ples na deželi, pa žu pani dovoljujejo piese — in pleše se krčmarjem v dobiček, vsem drugim pa v škodo in pogubo, potem pa še tožijo: kako vendar izpridelat je dandanes mladina! Videant consules!

Politični razgled.

V državnem zboru se letos vrši proračunska razprava bolj mirno in stvarno, kaker je bila navada druga leta, bržkone je k temu mnogo pripomogla sprava, katera se je sklenila med pemsкими Čehi in Nemci, drugih let so se namreč poslanci s Pemskega in sicer toliko Nemci, kakor Čehi zelo vdeleževali razprave, ter si drug drugemu marsikaj očitali in predbacivali, a letos tega sploh ni, zato se tudi razprava hitrejša in mirnejša vrši. Potrdil se je vže pro-

račun ministerstev za znotranje zadeve in za deželno brambo, sedaj je na vrsti oni naučnega ministerstva. Iz razprave o proračunu ministerstva za deželno brambo naj samo navedemo, kar je rekel minister Welsersheimb. On je priznal, da so vse stranke naklenjene oboroženi moči, in je tudi obljubil, da se bode oziral na izražene želje. Minister je tudi zadovoljen z načelom, da se decentralizujejo vojaški nabori in vpelje direktno preskrbovanje armade. Tudi se hoče minister na želje zaradi vojaških vaj o času setve in žetve ozirati. Posebno moramo še poudarjati, da se prav slovenski poslanci kaj dobro obnašajo pri razpravi, da delajo vso čast sebi in svojim volilcem in se potcizajo za vse, kar bi moglo slovenskemu narodu koristiti v duševnem in gmotnem oziru. Ker je čitati v današnjem dopisu z Dunaja, o čem in pri kateri priliki so govorili slov. poslanci, naj tudi le še omenimo, kako se glasé dve resoluciji, katerih edno je stavil in v obširnem govoru podpiral posl. dr. Tonkli drugo pa posl. Klun. Prva resolucija, ki je bila tudi sprejeta, se glasi tako le: „C. kr. vlada se pozivlja, da skladovno cestno po Idrijski dolini, ki pelje od državne ceste pri Čiginji čez sv. Lucijo do Želina in od Želina po edni strani do Cerkna, po drugi strani pa v Idrijo, sprejme v državno vpravo“. Posl. Klun pa je priporočal resolucijo vladi, naj za čas pomanjkanja duhovnikov pomnoži število bogoslovcev, za katere se plačujejo stroški iz verskega zaklada. Minister Gauč je odgovoril gledé te zadnje resolucije, da ji vlada pritrjuje, ker se to v nekaterih škofijah godi vže sedaj, in je tudi dostavil da se je „numerus fixus“ (določeno število) bogoslovcev pomnožil tudi v goriškem osrednjem semenišči. Kakor je nam znano, se je število bogoslovcev v goriškem semenišči sicer pomnožilo, ali verski zaklad plačuje stroške le za določeno ali zistemizovano število bogoslovcev, ker kar je bogoslovcev čez to število, jih vzdržujejo škofije, katere imajo bogoslovce v tem semenišči. Včeraj, t. j. v četrtek je kot glavni govornik govoril dr. Tonkli o srednjih šolah; prihodnjič kaj več iz razprave o srednjih šolah.

Delegacije se snidejo 4. junija v Budapešti; kakor listi poročajo, bodo tudi letos, kakor so to storili vže pretekla leta, češki poslanci nemškimi sodeželanom ponudili kompromis gledé volitve v delegacije, in da bodo letos Nemci ta kompromis tudi sprejeli.

24. aprila se je sošel v Karlovcu srbski cerkveni kongres, cesar je imenoval za komisarja barona Nikoliča; pred vsem bode imel kongres voliti patrijarha.

**

Pruska vlada se je vender cdločila, da vrne denar, katerega je bila za časa kulturnega boja pograbila raznim škofijam in s tem duhovnikom plače vstavila; katoliška poslanca Windthorst in Reichensperger pa sta tudi zahtevala, da naj se oni denar vrne z obrestni vred. Sv. Oče papež je voditelja nemških katoličanov, posl. Windthorsta, visoko odlikoval, podelil mu je namreč najvišji red, čez katerega rimska stolica razpolaga, t. j. Kristusov red.

Due 27. aprila so se vršile v Parizu volitve v mestni svet. Voliti je bilo 80 zastopnikov, toda odločenih volitev je samo 21; treba bode tedaj ožjih volitev. Izvoljeni so večinoma republikanci, a tudi nekaj monarhistov je prodrlo.

V Lyonu so 29. aprila prijeli več anarhistov, med temi več znanih voditeljev. Pri enem so našli skrivno tiskarno in več revolucijskih knjižur. Anarhisti so v nedeljo delili med vojake nek hujskajoč oklic. To so bile tedaj priprave za 1. dan maja.

Italijanski senat je na pritisk Crispijev sprejel postavo, ki izključuje župnike iz nabožnih vstanov. Tudi v Milanu so zadnje dni prijeli mnogo anarhistov in zasačili več revolu-

cijskih na Francoskem tiskanih oklicev, na katerih je stalo tiskano: „Vstrelite na vladu! 5000 pušk je pripravljenih“.

Domače in razne vesti.

Razpis natečaja. Veleđ imenovanja preč. g. dr. Fr. Sedeja dvornim kapelanom in novodjem v Avgustinejskem zavodu na Dunaji je na osrednjem bogoslovskem učiteljski v Gorici razpisana stolica svetega pisma starega zakona in orientalskih jezikov. Prosilci imajo vložiti svoje prošnje pri vodstvu osrednjega semenišča do 27. maja; ispit bude 28. in 29. maja.

Vis. č. g. Mercina Jurij, vikarij v Sovodnjah, ki je bil, kakor smo poročali, nevarno sbolel, počuti se bolje ter je upati, da prezdravi.

Novi provinčial č. uzmiljenih bratov avstrijske pokrajine postal je prednik zavoda usmiljenih bratov v Gorici, veleđ. g. Sobel Janez od Boga, rojen l. 1838, bil je vže več let prednik zavoda v Gorici in kot tak velezaslužen. Izvoljen je bil v kapitelju na Dunaji dne 27. aprila.

Imenovanje. Dr. Fr. Swida, profesor na realni v Trstu, je imenovan vodjem na državnem gimnaziju v Pulji.

Visoka romarja, preč. gg. knezokofa Zwerger, graški, in Napatnik, mariborski, ustavila sta se pret. tork, vrnivši se iz Rima, v Ljubljani, kjer sta se mudila kot gosta prevz. knezokofa ljubljanskega. („Slov.“)

Služba zdravnika kirurga v Mufah je razpisano do 10. maja, z letno plačo 1200 gold.

Praznovanje nedelje. Od prihodnje nedelje naprej ostanejo tukaj v Gorici vse prodajalnice papirja zaprte vse nedelje in praznike; dva lastnika, ki se prej nista s tem vjemala, sta se zadnji čas večini podvrgla.

Za pomnoženje pitne vode v Gorici sprejelo je mestno staršinstvo nadrt ljubljanskega strokovnjaka Smrekar ter zavkazalo finančnemu odseku, da stavi predloge, kako bi se dali pokriti stroški.

Iz zapora izpuščeni so oni mladeniči Goriški, ki so ob času novačenja v Gradšči razhajali ter bili zadržani, da so proti ces. hiši in proti Avstriji veleizdajsko se ponahali.

Toča je hudo obiskala pret. nedeljo zjutraj vse kraje med Sočo in Idrijo beneško, od Kobarida do Ročinja: Naj bolj so potolčeni: Livek, Idriško, Volče, Rute in Srednje.

Začela je sprva padati gosta sodra, po prenehleji se vauje debelejša in hujša; slednjič je pa debela toča kot orehi vso zelenjavo in vse sadno drevje, ki je bilo prav v naj lepšem cvetu uničila.

Nesreče. V Idriji pri Borjannu blizo Kormina utopila se je po nesreči 70letna žena 20. apr.; hotela je obiskati družino svojega brata in prebroditi vodo; pri tem jo je voda spodrinila, in žena je utonila. — Pret. saboto pa je vtonil mladenič 28 let star v morju blizo Gradeža. — Bilo je na barki več ribčev; kar potegne močan vihar, ki vrže mladeniča v vodo; da si so tovariši vse storili, da bi ga bili rešili, bilo je vse zastonj; imel je pri sebi blizo tisoč gl.

V spomin zaroke presv. nadvojvodine Valerije, hčere Nj. Velič. presv. cesarja, z nadvojvodom toškanskim Frauč. Salvatorjem, postavil se je vogelni kamen nove cerkve na Dunaji 22. p. m., ki je rojstni dan nadvojvodinje. Papežev nuncij, nadškof Galimberti je bral na prostoru kjer bode stala nova cerkev, sv. mašo in potem blagoslovil vogelni kamen — Prostor počarilo je Nj. Velič. ker je bil prej njegova lastnina.

Nadepolna mladina. Iz Kanala se nam piše: Štirje dečki, ki obiskujejo vsakdanjo šolo, vkupili so pri nekem štacunarji liter žganja in se dobro opijanili. V nedeljo privedla je žendarmerija tri take fantaline iz Kanala, četrta je vtekel v gozd in si noge ranil, da bi ga žendari ne gnali. Ta četvrtica je pred nekimi tedni po noči okradla dva kalska gostilničarja, jima pobrala nekaj denara in enemu tudi računsko knjigo. Z ukradenim denarom pili so dečki žgarje in kadili smodke, knjigo pa nekaj dni potem položili po noči pred gostilničarjeva vrata.

Mačja razstava, kakoršna ni še bila, bo 10. maja v Amsterdamu, nič manj kot 33 raznih mačjih vrst bo na razstavi. — Dober tek, ki ima veselje poslušati toliko mijavkanja.

Velik ogenj je nastal v Lyonu 29. aprila ob 3. popol. v skladišču Karol-Ludovikove železnice. Pa se da bi bile tudi tukaj priprave za 1. maja.

Pogreb prvega reda. — Ko je Bismarck odstopil, napravili so mu na čast v Berlinu veliko bakljado. Prijatelj mu čestita radi tolike sijajnosti; Bismarck pa odgovori: v resnici lepa slovesnost, pa pogreb prvega reda.

Tudi strahniki „strikaajo“. — To se je zgodilo v Ameriki v mestu Keamey. Otpustili so nekega strahnika radi malomarnosti; njegovi tovariši zato odpojejo slabo, da ga sopot ne umetljivo mešni očetje. Ti pa sprejmejo odpoved in med tem, ko so je premembna vrsta, so imeli dolgotrajnejši prosto roko.

Narodni dom. V sabotaem izvanrednem obdobju zboru je bil za predsednika izvoljen dosednji podpredsednik gosp. dr. vitez Bleiweis-Trstenički, v izvršni odbor gg. J. Gogola, dr. V. Gregorič, J. Hribar, dr. A. Jare, E. Lah, J. Murnik, G. Pirc, M. Pisteričnik, Ferd. Souvan, dr. J. Starč in dr. J. Vošnjak; v pregledovalni odbor gg.: A. Knez, dr. Fran Papet, Fr. Ravnihar, A. Skaborné in Fr. Ks. Souvan.

Popotnik, časopis za učitelje in prijatelje šole, ima v Nov. 8 sledečo vsebino: Zemljepisni pouk na ljudskih šolah. — Prirodopisni pouk v jednorazrednicah. — O lepoznavstvu. — O razvoju bolgarskega jezika. — Slovarstvo. — Društveni vstopnik. — Dopisi in druge vesti. — Raznosterosti. — Razpis natečaja.

Razglas. Pri današnjem srečanju obligacij zemljišne — odveznega zaloge Goriškega, ktere ni so bile naznanjene za povračilo glavnice, bile so izsredkane sledeče obligacije s odrezki (kuponi) po 50 gl. st. velj. št. 13. 64. 249. — s odrezki po 100 gl. st. velj. št. 114. 546. 702. 751. 909. 997. 1002. 1025. — s odrezki po 1000 gl. st. velj. št. 550. 577. — s odrezki po 5000 gl. st. velj. št. 73. Črka A. št. 14 po gl. 720; 44 po 1050 gl. 81 po 6110 gl., 98 po 3910 gl. 114 po 520 gl. 117 po 150 gl., 118 po 240 gl. 129 po 150 gl. 142 po 320 gl., 153 po 220 gl. 160 po 80 gl. 182 po 330 gl., 190 po 50 gl., 193 po 2270 gl., 206 po 60 gl., 240 po 220 gl., 283 po 360 gl., 309 po 310 gl., 442 po 110 gl., 449 po 770 gl. in št. 409 po 9940 gl. za delni znesek 8140 gl., za ostalih 1800 gl. st. velj. so izdala nova obligacija.

Te obligacije v stari veljavi izplača deželna denarnica s postavnim 50% dodatkom določenim po §. 3. minist. ukaza od 31. julija 1855 (dež. zak. I. zv. št. 136) v zneskih preračunjenih v avstrijsko veljavo — in to od 31. oktobra 1890 naprej proti posebnim pobodbicam brez koleka in izročitvi izsredkanih obligacij.

Obligacije z odrezki: št. 28 za 500 gl. izžrebana 30/10 1883; št. 33 za 50 gl., št. 234 za 50 gl., št. 463 za 100 gl., št. 931 za 100 gl., št. 394 za 100 gl. izžrebane dne 30/4 1886; št. 232 za 50 gl., št. 395 za 100 gl., izžrebane dne 30/4 1888; št. 233 za 50 gl., št. 464 za 100 gl. izžrebane dne 31/10 1888; št. 574 za 1000 gl. izžrebana dne 30/4 1889; in obligacije črka A št. 152 za 60 gl. izžrebana dne 31/10 1888 in št. 291 za 50 gl. izžrebana dne 31/10 1886 še niso izplačane, ker se stanke niso še v ta namen oglašile.

Deželni odbor v Gorici 30 aprila 1890

za deželnega glavarja

Pajer.

Razglas. Dne 1. maja t. l. ob 10. uri predpol-dne je bilo v deželni hiši tretje srečanje deželnih obligacij izdanih leta 1888.

Izrečale so se naslednje:

1. Vrsta A št. 6 za 1000 gl.
 - 70 " 100 "
 - 75 " 100 "
 - 71 " 100 "
 - 50 " 100 "
2. Vrsta B št. 36 za 500 gl.
 - 86 " 100 "
 - 38 " 100 "
 - 28 " 100 "

Deželna denarnica izplača te obligacije dne 1. avgusta t. l. v nominalnih zneskih proti povrnitvi dotičnih obligacij in tistih odrezkov, kateri še ne iztekó 1. avgusta t. l.

Deželni odbor za deželnega glavarja

Pajer.

ZAHVALA.

Za mnoga, ustmeno in pisмено izkazana, sočutja in za veličastno vdeležitev pogreba premile nam nečakinje

Marije;

izreka se tem potom presrečna zahvala.

JONKO.

V Bovci, 28. aprila, 1890.

Rohseidene Bastkleider n.
10.50 per Robe und bessere Qualitäten versendet porto- und zollfrei
das Fabrik-Depot G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant),
Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 Kr. Porto



C. kr. priv. zavarovalno društvo
„Avstrijski Feniks na Dunaji“
ustanovljeno leta 1860.

Naznanja slavnemu občinstvu da sprejema zavarovanja proti toči.

Glavni zastop v Gorici
Nunska ulica št. 3.

Izdaten, stalen, postransk dohodek si lahko prislužijo sposobne in zanesljive osebe (doluženim žendarmom se daje prednost), ki pridejo večkrat z občinstvom v dotiko.

Poprašuje se:

„G. S. 1890,“ Graz postlagernd.

PRODAJA PAPIRJA

Tiskarna Pallich
v Gorici — Travnik 6

Prodajam po najnižji ceni vse, kar je potrebno za pisanje in šolsko rabo. Tiskam knjige in drugo. Imam v zalogi tiskovine za občinske vrade, šolske, molitvene knjige, liste ilustrirane in za modo, slovstvena dela vseh strok.

Tiskovine vsake vrste se oskrbujejo točno in najceneje.

Nadejaje se mnogih naročil se priporočam z odličnim spoštovanjem

J. Pallich.

VINSKE IN SADNE STISKALNICE
najnovejše sestave prav pripravne in za 20% bolj močne kot druge.

NA DERŽAVNI SADNI RAZSTAVI NA DUNAJU

meseca oktobra 1888 kot najboljšje spoznane in s Perzom darilom obdarovane.

MLINE za grozdje in sadje
izgotovljajo in prodajajo
Ph. Mayfahrt et Co.

Fabriken landwirthschaftlicher u. Weinbau-Maschinen.
Eisengiesserei und Dampfhammerwerk

Dunaj II, Frankfurt a. M. u. Berlin N.
KATALOGI in usako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

— Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo. —

Posilja blago dobro spravljeno in poštnino prosto!

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

priporoča se vljudo pri visoko častiti duhovščini v napravo cerkvenih posod in orodja najnovejše oblike, kot: monstrance, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.

Stare reči popravi, ter jih v ognji pozlati in posrebrati. Na blagovoljno vprašanje radovoljno odgovarja.

Posilja blago dobro spravljeno in poštnino prosto!

Nelle tutte le trafiche nonché negozi di galanteria.

L'ottimo papiro dei sigaretti
e il schietto

LE HOUBLON
FABRICATO FRANCESI
CAWLEY & HENRY
PARIGI
MEDAGLIA D'ARGENTO, ESPOSIZIONE UNIVERSALE PARIGI 1889.

Deposito generale: OTTO KANITZ & Co., VIENNA.

„Unio catholica“

vzajemni zavod za zavarovanje škod na Dunaji, I., Bäcker-trasse 14.

koncesijovan vsled ministerske naredbe z dnem 28. februarja 1889.

Zavod zavaruje:

Premakljivo in nepremakljivo premoženje proti škodi po požaru, streli in eksploziji — za taka zavarovanja jamčijo solidarno prvi vzajemni zavarovalni zavodi, kateri so člani razdelilnega društva vzajemnih zavarovalnic. Valod zveze z vzajemnimi zavarovalnimi zavodi zamore „UNIO“ zavarovanja v največji vrednosti sklepati in daje na podlagi te zveze svojim zavarovancem največjo varnost. Vankoletni prebitok razdelil se bodo med zavarovance.

Zavod vpeljal je tudi novo, doslej še ne poznato stroko zavarovanja, namreč:

Zavarovanje cerkvenih zvonov proti prelomu ali razpoku. V to stroko spadajo one škode, katere niso posledici požara, temveč ki nastanejo vsled drugih katerihkoli slučajev. K vdeležbi v tej zavarovalni stroki vabijo se vsi prebivalci cerkveni predstojniki.

Tudi posreduje zavod pri prvih vzajemnih zavarovalnicah

zavarovanje na življenje in proti neugodam.

Vprašanja glede zavarovanj blagovolijo naj se podpisaneu glavnemu zastopu ali pa okrajnim go-podom zas-opnikom dopisovati.

Zastopništva po deželi oddajamo zaupnim osebam, katere se naj pisмено ali ustno pri podpisaneu glavnem zastopu oglaš. Za Gorico imenovali smo gospoda M. Korsiča našim zastopnikom.

Ljubljana, meseca februarja 1890.

Glavni zastop zavoda „UNIO CATHOLICA“ v Ljubljani za Kranjsko, Spodnje-Štajarsko in Primorsko.
JOSIP PROSENC.



V samih osmih letih po iznajdbi na stotine priznanj pridobila si je: **Rih. Gaertner-jeva tekoča francoska likavna mast za čevlje.**

V eni minuti svetijo se čevlji kot zrcalo, ne da bi jih krtačil. Pomažejo se čevlji samo s to mastjo in v trenutku postanejo se ostanejo tudi črni in svetli saj za 8 dni. Mokrota jej nič ne škodi, da ta mast zabrani celo, da se čevlji tako lahko se premočijo. Priporoča se posebno veleč. duhovščini, p. n. oficirjem, oskrbnikom, logarjem in sploh vsakemu. Pri c. in kr. vojakih je že davno v navadi. — Tudi konjska oprava čisti se lepo s tem mazilom.

Posilja se prosto pošt.: 2 skl. za 1.30, 6 skl. za 3 in 12 skl. za 4.80

Kemična tovarna RIH. GAERTNER, c. in kr. vojni oskerbovalec, Wien, Giselstrasse 4.

Prodaja se pri večih kupcih, usnarjih in čevljarjih. V Gorici ima zalogo: EMILIO GENTILI, Via Signori.